

Nr 19

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen och i proposition angående de nya lantbruksnämndernas organisation gjorda framställningar angående anslag till lantbrukshögskolan, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln (p. F 1—6) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1967/68 anvisa, till Lantbrukshögskolan: Avlöningar och Omkostnader, förslagsanslag av 17 537 000 kr. respektive 1 565 000 kr., till Lantbrukshögskolan: Materiel m. m. och Bokinköp m. m. reservationsanslag av 3 518 000 kr. respektive 443 000 kr. samt till Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m. ett förslagsanslag av 1 000 kr. ävensom, i avbidan på särskild proposition i ämnet, beräknat dels på driftbudgeten till Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten ett reservationsanslag av 6 745 000 kr., dels på kapitalbudgeten under Fonden för förslag till statsverket till Förskott för inköp av inventarier för lantbrukshögskolans försöksverksamhet (p. VII: 1) ett investeringsanslag av 1 200 000 kr.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 17 mars 1967 dagtecknad proposition, nr 74, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, såvitt nu är i fråga, föreslagit riksdagen att

i) besluta om vad i propositionen förordats angående organisationen för den särskilda rådgivningen vid lantbrukshögskolan,

j) bemyndiga Kungl. Maj:t att på personalförteckningen för lantbrukshögskolan föra upp en tjänst som förste statskonsulent i Ce 1,

k) på riksstaten för budgetåret 1967/68 under nionde huvudtiteln anvisa till Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten ett reservationsanslag av 6 745 000 kr., samt

m) på kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket till Förskott för inköp av inventarier för lantbrukshögskolans försöksverksamhet för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kr.

I. Framställningarna i statsverkspropositionen

Lantbrukshögskolan: Avlöningar. Kungl. Maj:ts under punkten F 1 (s. 36—40) gjorda framställning innebär en ökning av anslaget med 2 586 000 kr. till 17 537 000 kr.

Efter att ha närmare redogjort för styrelsens för lantbrukshögskolan anslagsäskanden och innehålllet i däröver avgivna yttranden har *departementschefen* anförts.

»Med hänvisning till sammanställningen beräknar jag anslaget till 17 537 000 kr. Jag har därvid räknat medel för löneomräkning samt för en statsagronom för kött- och mjölkproduktion vid försöksavdelningen inom institutionen för husdjursförädling, en försökstekniker, 1 000 assistent-timmar, en förste maskinist, en förste reparatör i stället för en maskinförman, en telefonist och tre biträden. Jag har vidare beräknat 20 000 kr. för ökad undervisning av speciallärare i bl. a. tropiskt jordbruk, 3 000 kr. för arvoden till ledamöter utanför högskolan i arbetsgrupper som tillsätts av högskolans styrelse samt 5 000 kr. för tillfällig arbetskraft i parken och genetiska trädgården.

Jag har vidare beaktat att jag under anslagspunkten E 7 föreslagit att högskolans analyslaboratorium fr. o. m. den 1 juli 1967 skall föras över till statens lantbrukskemiska laboratorium. Anslaget kan härigenom minskas med 496 000 kr. Antalet tjänster vid högskolan minskar därigenom med 24.

I anslagsbeloppet för nästa budgetår har jag vidare tagit med 926 000 kr. för att bestrida kostnaderna för den organisation för specialrådgivningen m. m., till vilken för innevarande budgetår medel beräknats under anslaget Kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m. Jag avser att senare närmare behandla denna fråga vid anmälan av den under anslagspunkten B 1 nämnda propositionen om de nya lantbruksnämndernas organisation, m. m.

I detta sammanhang bör för riksdagen anmälas att Kungl. Maj:t genom beslut den 7 oktober 1966 gett lokal- och utrustningsprogramkommittén för jordbrukets högskolor i uppdrag att — med utgångspunkt från att försöksavdelningen inom institutionen för husdjursförädling efter hand kommer att flyttas från Wiad till Ultunaområdet — successivt utarbeta lokal- och utrustningsprogram för institutionen för husdjursförädling.

Jag räknar med att en viss ökning av intagningen av studerande vid högskolan skall kunna ske fr. o. m. nästa läsår.»

Lantbrukshögskolan: Omkostnader. Under punkten F 2 (s. 40—41) har Kungl. Maj:t föreslagit en jämfört med innevarande budgetår ökad medelsanvisning av 272 000 kr. eller sammanlagt 1 565 000 kr.

I detta sammanhang har anmälts att utgifterna för universiteten och de under ecklesiastikdepartementet hörande högskolorna på omkostnads- och sakanslagen fr. o. m. budgetåret 1966/67 i viss utsträckning redovisats med en annan fördelning än tidigare budgetår. Syftet därmed har varit att materielanslagen i ökad omfattning skall fungera som ramanslag för institutionernas och faktulteternas verksamheter. Samtidigt har bokinköpsanslaget avsetts bli ramanslag för bibliotekens verksamhet och omkostnadsanslaget för förvaltningarnas. Under sistnämnda anslag har liksom tidigare även tagits upp vissa andra utgiftsändamål. En motsvarande omfördelning mellan nyssnämnda anslag vid jordbrukets högskolor bör ske fr. o. m. budgetåret 1967/68.

Departementschefen har vidare anfört.

»Med hänvisning till vad jag inledningsvis anfört bör 24 000 kr. föras över till bokinköpsanslaget. Omkostnadsanslaget kan därför minskas med detta belopp. Såsom framgår av sammanställningen bör anslaget ökas med 296 000 kr. Höjningen av anslaget uppgår härigenom till 272 000 kr. Jag har därvid under anslagspunkten till reseersättningar räknat medel för att täcka resekostnaderna för den under föregående anslagspunkt nämnda organisationen för specialrådgivningen.»

Lantbrukshögskolan: Materiel m. m. Kungl. Maj:t har under punkten F 3 (s. 41—42) föreslagit att anslaget under denna punkt uppräknas med 472 000 kr. Förevarande anslag är uppdelat på två poster, en för materiel och en för apparater. Då såsom föreslagits under punkten F 2 154 000 kr. bör överföras till bokinköpsanslaget, kan materielanslaget minskas med detta belopp. Höjningen uppgår härigenom till 318 000 kr. Härvid har beaktats medelsbehovet för den under punkten F 1 omnämnda organisationen för specialrådgivningen.

Lantbrukshögskolan: Bokinköp m. m.* Under punkten F 4 (s. 42—43) har Kungl. Maj:t föreslagit en höjning av anslaget med 213 000 kr. till 443 000 kr.

Departementschefen har anfört.

»Med hänvisning till vad jag anfört under de båda föregående anslagspunkterna bör anslaget höjas med 178 000 kr. Anslaget bör därutöver höjas med 35 000 kr., varav 20 000 kr. hänförs till ett förslag rörande publikationsverksamheten, som jag avser att närmare behandla vid anmälan av den under punkten B 1 nämnda propositionen om de nya lantbruksnämndernas organisation m. m.»

* Tidigare rubrik: Lantbrukshögskolan: Bokinköp och bokbindning.

1† *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 10 saml. Nr 19*

Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.

Departementschefen har under punkten F 6 i likhet med styrelsen för lantbrukshögskolan föreslagit ett oförändrat anslag av 1 000 kr.

II. Proposition nr 74

Departementschefen redogör i propositionen på s. 98—102 för styrelsens för lantbrukshögskolan förslag beträffande specialrådgivningen och publiceringsverksamheten vid högskolan ävensom däröver avgivna remissutlåtanden. Utskottet får hänvisa till denna redogörelse. För egen del anför departementschefen, såvitt nu är i fråga, följande.

»Specialrådgivningen vid lantbrukshögskolan. Den s. k. specialrådgivningen insamlar, samordnar och sprider resultaten från inhemsk och utländsk forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden. Resultaten skall presenteras på sådant sätt att de kan tillämpas i praktisk verksamhet. Specialrådgivningen vänder sig i första hand till personal vid rationaliseringsorganen, lärare och andra personer som svarar för rådgivning och undervisning inom de berörda näringarna. I specialrådgivningens arbetsuppgifter ingår även att förmedla dessa näringars problem till dem som handhar forskning och försök. Verksamheten påbörjades år 1961 och har därefter successivt byggts ut. Den omfattar f. n. fyra experter och tio specialrådgivare samt nio biträden. Personalen är placerad vid lantbrukshögskolan i Ultuna. Två specialrådgivare har dock sin verksamhet förlagd till högskolans anläggningar i Alnarp resp. Röbbäcksdalen. Kostnaderna för specialrådgivningen bestrids f. n. från anslaget till kursverksamhet för jordbrukets rationalisering m. m.

Forsknings- och försöksarbetet vid lantbrukshögskolan utgör enligt min mening ett viktigt led i jordbrukets och trädgårdsnäringens rationalisering. Särskilt försöksverksamheten är inriktad på att få fram praktiska resultat, som kan utnyttjas inom näringen. Det är av väsentlig betydelse att dessa resultat snabbt når ut till dem som svarar för rationaliseringsverksamheten och till de enskilda näringsutövarna. Specialrådgivningen tillkom i första hand för att tillgodose detta syfte. Den har visat sig på ett effektivt sätt kunna fylla uppgiften. Verksamheten har hittills haft försökskaraktär men bör nu få en fastare organisation. Även om en viss tveksamhet kan råda om lantbrukshögskolan eller lantbruksstyrelsen bör vara huvudman för verksamheten har jag stannat för att den tills vidare liksom nu i administrativt hänseende bör vara knuten till högskolan och direkt underställas högskolestyrelsen och rektor. Jag förordar att verksamheten hålls ihop i en särskild avdelning inom högskolan, kallad konsulentavdelningen. Liksom nu bör

tjänstemännen dock vara placerade vid de institutioner till vilkas område deras arbetsuppgifter hör. I frågor som rör verksamheten vid avdelningen bör liksom hittills hållas nära kontakt mellan högskolan och lantbruksstyrelsen.

För ledningen av konsulentavdelningen bör inrättas en extra ordinarie tjänst som förste statskonsulent. Någon motsvarande tjänst finns f. n. inte. Vidare bör räknas medel för 14 extra ordinarie tjänster som statskonsulent. Dessa tjänster motsvarar de nuvarande arvodestjänsterna som experter och specialrådgivare. Medel bör vidare beräknas för nio extra ordinarie biträdestjänster.

Beträffande löneställningen för dessa tjänster har avtal träffats mellan statens avtalsverk och berörda personalorganisationer. Avtalet har den 3 mars 1967 överlämnats till riksdagens löne delegation för godkännande och denna har för sin del godkänt avtalet på riksdagens vägnar, dock under förbehåll att riksdagen godkänner de organisatoriska förutsättningarna som legat till grund för avtalet. Enligt avtalet skall tjänsten som förste statskonsulent vara placerad i C 1 samt sju av tjänsterna som statskonsulent vara placerade i B 5 och sju i högst A 28. Av biträdestjänsterna skall en vara kontorskrivare i A 13, fyra kansliskrivare i A 11 och fyra kontorsbiträden i högst A 9.

Konsulentavdelningen kommer i sin verksamhet att vända sig till lantbruksnämndernas personal, lärare och andra som är sysselsatta med undervisning, rådgivning och rationalisering inom jordbruks- och trädgårdsområdena. I avdelningens uppgifter bör ingå att ombesörja den s. k. litteraturtjänsten på jordbrukets område som nu has om hand av jordbrukets upplysningsnämnd. Avdelningens verksamhet kommer alltså inte att sammanfalla med de uppgifter som samarbetsorganet för informationsverksamhet på jordbrukets och trädgårdsnäringsområden skall ha. Som jag tidigare nämnt skall samarbetsorganet lämna information m. m. direkt till näringsutövarna. För att samordning skall ske mellan konsulentavdelningen och samarbetsorganet avser jag att föreslå Kungl. Maj:t att konsulentavdelningens chef eller någon annan representant för lantbrukshögskolan ingår i styrelsen för det sistnämnda organet.

Lantbrukshögskolan har föreslagit att konsulentavdelningen skall svara för publikationsverksamheten vid högskolan och statens lantbruksbyggnadsförsök. Förslaget innebär en samordning av de båda institutionernas publikationsverksamhet. För min del har jag i princip inget att erinra häremot. Det ankommer på högskolestyrelsen att inom ramen för de resurser, som står till högskolans och byggnadsförsökens förfogande för ändamålet, besluta om hur publiceringen av resultaten från de båda organens forsknings- och försöksverksamhet skall organiseras.

I prop. 1967: 1 (bil. 11 s. 36, 40—42) har under lantbrukshögskolans anslag till avlöningar, omkostnader, materiel m. m. och bokinköp m. m. för

budgetåret 1967/68 beräknats medel för konsulentavdelningen och publikationsverksamheten.

Anslaget till *Lantbrukshögskolan*: *Försöksverksamheten* har för innevarande budgetår tagits upp med 4 745 000 kr. Såsom jag tidigare anført bör vissa av de försök som hushållningssällskapen utfört övertas av högskolan. Till följd av att högskolans analyslaboratorium fr. o. m. budgetåret 1967/68 inordnas i statens lantbrukskemiska laboratorium uppstår också kostnader för den analysverksamhet som laboratoriet kommer att utföra åt högskolan. Med hänsyn till det anförda och för att i övrigt göra en ökning av försöksverksamheten möjlig förordar jag för budgetåret 1967/68 en sammanlagd ökning av anslaget med 2 milj. kr.

Till förskott för inköp av inventarier vid vissa jordbruksegendomar som disponeras för lantbrukshögskolans försöksverksamhet har under kapitalbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 200 000 kr. För detta ändamål bör för budgetåret 1967/68 beräknas ett oförändrat belopp. Till högskolans förfogande bör vidare ställas medel för anskaffning av viss utrustning i samband med att högskolan övertar de försök som hushållningssällskapen hittills bedrivit. Detta medelsbehov beräknar jag till 1 milj. kr. Det totala medelsbehovet under budgetåret 1967/68 till *Förskott för inköp av inventarier för lantbrukshögskolans försöksverksamhet* beräknar jag alltså till 1,2 milj. kr.»

III. Motioner

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) den vid riksdagens början väckta motionen II: 103 av herr *Lundberg*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta att vid lantbrukshögskolan, mikrobiologiska institutionen, från den 1 juli 1967 inrätta en tjänst som förste konsulent för ensileringsforskning, samt

2) den i anledning av propositionen nr 74 väckta motionerna I: 780 av herr *Eskilsson m. fl.*, likalydande med II: 975 av herr *Hansson* i *Skegrie m. fl.*, vari, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte uppräknat anslaget till lantbrukshögskolans försöksverksamhet med 500 000 kr.

Utskottet får beträffande det närmare innehållet i motionerna hänvisa till motionerna II: 103 och II: 975.

IV. Utskottet

Såsom framgår av det föregående har i propositionen om lantbruksnämndernas organisation föreslagits att specialrådgivningen vid lantbrukshögskolan organiseras till en särskild avdelning inom högskolan, kallad konsulentavdelningen. För ledningen av avdelningen föreslås att en tjänst som förste statskonsulent i Ce 1 inrättas. Utskottet har intet att erinra mot dessa förslag liksom ej heller mot att kostnaderna för konsulentavdelningen bestrids från lantbrukshögskolans anslag.

Vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit i fråga om medelsanvisning under lantbrukshögskolans avlöningsanslag för personalförstärkningar m. m. samt beträffande vissa omföringar av kostnader kan utskottet biträda. Detta innebär bl. a. att utskottet ej funnit skäl föreligga att tillstyrka yrkandet i motionen II: 103 om inrättande av en tjänst som förste konsulent för ensileringsforskning vid lantbrukshögskolans institution för mikrobiologi. Utskottet, som vill framhålla att högskolan i sina anslagsäskanden icke upptagit denna tjänst, får i förevarande sammanhang erinra om att högskolan på grundval av beslut av 1966 års riksdag tillfördes en tjänst som försöksledare för foderkonservering vid högskolans institution för husdjurens utfodring och vård.

Kungl. Maj:ts förslag rörande medelsanvisning till lantbrukshögskolans försöksverksamhet innebär en ökning med 2 milj. kr. till 6 745 000 kr. Höjningen motiveras bl. a. av att lantbrukshögskolan skall finansiera de länsförsök hushållningssällskapen hittills utfört med stöd av statsbidrag. Det belopp som innevarande budgetår står till förfogande för dessa länsförsök utgör 355 000 kr. Utskottet finner mot bl. a. denna bakgrund det av Kungl. Maj:t föreslagna anslaget vara lämpligt avvägt. Yrkandet i motionerna I: 780 och II: 975 om ett 500 000 kr. högre anslag avstyrker utskottet därför.

Kungl. Maj:ts förslag och uttalanden beträffande övriga anslag till lantbrukshögskolan föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

1) godkänna vad i det föregående förordats angående organisationen för den särskilda rådgivningen vid lantbrukshögskolan,

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att på personalförteckningen för lantbrukshögskolan föra upp en tjänst som förste statskonsulent i Ce 1,

3) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionen II: 103 å riksstaten för budgetåret 1967/68 under nionde huvudtiteln anvisa till *Lantbrukshögskolan: Avlöningar* ett förslagsanslag av 17 537 000 kr.,

4) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 780 och II: 975, såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1967/68 under nionde huvudtiteln anvisa till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten* ett reservationsanslag av 6 745 000 kr.,

5) å riksstaten för budgetåret 1967/68 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Lantbrukshögskolan: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 565 000 kr.,

b) till *Lantbrukshögskolan: Materiel m. m.* ett reservationsanslag av 3 518 000 kr.,

c) till *Lantbrukshögskolan: Lantbruksdriften vid försöksstationerna m. m.* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

6) på kapitalbudgeten under fonden för förslag till statsverket till *Förskott för inköp av inventarier för lantbrukshögskolans försöksverksamhet* för budgetåret 1967/68 anvisa ett investeringsanslag av 1 200 000 kr.

Stockholm den 27 april 1967

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Mossberger, Hedström, Carl Eskilsson, Nils Hansson, Magnusson, Hermansson*, Augustsson, Isacson*, Skårman och Manne Olsson*;

från a n d r a kammaren: herrar Hansson i Skegrie, Eskilsson i Likenäs*, fru Lindskog*, herrar Berndtsson, Lundmark*, Hedin*, Trana*, Persson i Skänninge, Nilsson i Lönsboda och Jonasson*;

dock att vid behandlingen av hemställan under 1), 2), 4) och 6)

herrar Harald Pettersson, Lage Svedberg, Lindström, Arweson, fru Sundberg, herrar Johanson i Västervik*, Johansson i Simrishamn och Sundkvist deltagit i stället för herrar Hermansson, Manne Olsson, Eskilsson i Likenäs, Lundmark, Hedin, Trana, Persson i Skänninge och Jonasson.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Carl Eskilsson, Nils Hansson, Isacson, Skårman, Harald Pettersson, Hansson* i Skegrie, *Nilsson* i Lönsboda, *Berndtsson*, fru *Sundberg* och herr *Sundkvist*, vilka ansett

dels att tredje stycket i utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts — — — (lika med utskottet) — — — av statsbidrag. I motionerna I: 780 och II: 975 har hemställts om ett 500 000 kr. högre anslag. Av den i propositionen föreslagna uppräknigen av försöksanslaget torde såsom i motionerna anges endast ca 500 000 kr. kunna disponeras till sådan försöksverksamhet som motsvarar de hittillsvarande länsförsöken. Om dessa försök skulle kunna utföras i oförändrad omfattning skulle erfordras omkring 2 milj. kr. för ändamålet. För att inte alltför mycket begränsa möjligheterna till försöksmässig prövning i olika landsdelar av centralt framkomna forsknings- och försöksresultat bör såsom lantbruksorganisationsutredningen föreslagit 1 milj. kr. anvisas för länsförsöken. Att begränsningen av denna verksamhet inte drivs längre anser utskottet vara viktigt mot bakgrunden av de ständigt ökande kraven på effektivitet i jordbruksdriften. Utskottet tillstyrker alltså en uppräknig av försöksanslaget med 2 500 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 4) bort ha följande lydelse:

»4) i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 780 och II: 975, såvitt nu är i fråga, å riksstaten för budgetåret 1967/68 under nionde huvudtiteln anvisa till *Lantbrukshögskolan: Försöksverksamheten* ett reservationsanslag av 7 245 000 kr.,»